DISSERTATIO DE DONO NUPTIALI VOM BRAUT-TAFFEL GELDE, QUAM PRÆSIDE PETRO...

Peter Müller, Johann Georg Keyssler, Valenti Gonzaga

Index

9 Bocks (Petrus) Disputatio de Dotibus, et Dotium jure
10 Esychius (Henr.) Disputatio de Jure Dotium
11 Saldorff (Johannes) Disputatio de Jure Dotium
12 Cressius (Joh. Sigism.) Disputationem de Dote
13 Crause (Henr. Joh.) Disputatio de Dote
14 Bogelius (Joh.) Disputatio de Dote
15 (x) Veuber (Joh. Aug.) De Dote omnium bonorum.
16 (1) Bauer (Joh. Henr. (Disputatio de natura et privilegiis Dotium
17 Jannot (Petrus Joseph) Disputatio de Dotis repetitione.

18 Drauwlt (Philipp Georg.) Dissertatio de Repetitione Dotis et Illatorum
19 Weber (Isaac Joach.) Dissertatio de Retentione in securitatem Dotis permissa
20 Kober (August.) Dissertatio de Renunciatione Dotis facta
21 Rudingerus (Georg. Christ.) Dissertatio de Evictione Dotis
22 Bard (Christ. Freder. de) Dissertatio de Probatione illationis Dotis
23 Cappen (Joh. Silv.) Dissertatio de Remediis amovendae laesionis ex Dote
24 Gebauerus (Geor. Christ.) Solemnia inauguratio ad Cappen Joannis Silvest.)

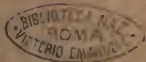
DISSERTATIO
DE
DONO NUPTIALI
vom
Braut-Taffel Gelde /

Quam

PRÆSIDE

PETRO MÜLLERO
U. J. D. & Prof. Publ.

ad d. Maj.

In Auditorio JCTORUM

exponit

AUTOR
JOHANN GEORGIUS Keyßler.
Graizâ Variscus.

JENÆ, Typis GOLLNERIANIS ANNO 1680.

J. J.

PROOEMIUM.

MAtrimonia ubivis ferè locorum maximô semper in pretiô habita, multisque encomiis pariter ac præmiis decorata fuisse, quotusquisque historiarum non planè ignarus, est, qui nesciat? Quod si enim in varias, easque vel extremæ barbariei deditas gentes oculos deflectimus, ubivis ferè singularia matrimonium contrahentium præmia sequi videmus. Ut hinc adeò nemini prorsus mirum videri debeat, quòd in Jure nostro tot favores, tot immunitates, tot privilegia novis conjugatis concessa reperiantur. Et quidem non immeritò. Fons enim atque origo humanæ societatis optimo sanè jure matrimonia vocantur, quibus immortalitas quodammodò artificiosè humano generi paratur, ac Respublicæ optimâ ratione constituuntur. *Nov. 140. pr.* Et ab his nec mores nostratium recessisse, apertissimum cuivis esse potest; Id quod sanè *dona nuptialia*, ut cætera jam nunc tace-

am, ſufficientiſſimè teſtantur, quæ, quàm largiter novis ſponſis quotidiè offerri ſoleant, longiori deductione opus haud erit. Et de his ipſis donis nuptialibus, cùm poſitiones quædam exercitii locô conſcribendæ eſſent, nonnulla in medium proferre conſtitui, quoniam eorum materia haud inutilis, ſed frequens omninò eſt, & de quâ haud raro controverſiæ incidere ſolent graviſſimæ. Interim Tu L. B. ſi quæ minus accuratè elaborata offendis, materiæ partim difficultati, juvenili partim ætati tribue, quippe quæ melius ſe informantem lubentiſſimè auditura ac ſecuturà eſt. Te autem, benigniſſime Deus, ut cœptis clementiſſimè aſſiſtas, obnixiſſimè rogo. Eſto igitur

CAPUT I

DE

ORIGINE ATQUE ETYMOLOGIA DONI NUPTIALIS.

SUMMARIA.

§. I. Donorum nuptialium origo antiquiſſima eſt & apud Athenienſes uſitata. II. Tres erant dies, intra quos Sponſalia ac Nuptiæ conſummabantur. Tertio die munera nuptialia deferebantur. III. Romanis non fuerunt incognita. IV. Nec Judæi ea ignorarunt. V. Unde donum deſcendat. VI. Quid donum ſignificet. VII Quid Nuptiale. VIII Heic agitur de donis iſtis, quæ ab invitatis convivis ſponſo ſponſæve offeruntur IX Quomodo aliàs vocentur ejuſmodi dona. X. Quid ſit donum nuptiale.

§. I. Ut

§. I.

VT hinc ordine procedamus, brevibus originem donorum nuptialium attingere lubet. Eam autem antiquissimam esse omninò certum est; quô tempore verò, & apud quas gentes primùm cœperit, adeò præcisè dici vix poterit. Quod si tamen in amœnissima historiarum vireta paulisper exspatiamur, ea jam dudum in usu fuisse, facilè deprehendimus. Apud *Athenienses* certè absque dubiô olim usitatissima fuisse, vel ex Suidâ constat. Testatur enim ille; postridiè nuptiarum à sponsæ Patre tàm sponsæ quàm sponso soleñi pompâ mitti ea consvevisse, eamq; pompam hujusmodi fuisse, ut puer præcederet, albâ veste facem incensam ferens, hunc sequeretur mulier canistrum gestans, cæteris ordine sequentibus familiaribus, qui aurum, patellas, lecticas, pectines, lectos, sandalia, thecas, pyxides unguentarias, interdum etiam dotem sponso unà offerrent. Lubet ipsius Suidæ verba huc adscribere, ut eò melius de hâc re constare possit. Inquit autem ille: *Καλεῖται δ' ἐπαύλια, καὶ μετὰ τὴν ἐχομένην ἡμέραν τῶν γάμων παρὰ τοῦ τῆς νύμφης πατρὸς δῶρα φερόμενα τῷ νυμφίῳ καὶ τῇ νύμφῃ ἐν πομπῆς σχήματι. Παῖς ἄρ' ἡγεῖται, χλανίδα λευχὴν ἔχων καὶ λάμπαδα καιομένην, ἔπειτα μετὰ τοῦτον κανηφόρος. Εἶθ' αἱ λοιπαὶ ἀκολούθουσιν ἐφεξῆς τῷ νυμφίῳ φέρουσαι χρυσία, λευκανίδας, σμήγματα &c. καὶ τὴν προῖκα ἅμα τῷ νυμφίῳ φέρουσιν.* Hottomann. *d. Ritu nupt. c. 14. n. 4.*

§. II Erant nimirùm tres dies, intra quos Sponsalia ac Nuptiæ consummabantur. Dies primus *προαύλια* nuptias anteibat. Dies secundus *ἀπαύλια* lat. decubatio, nuptiis sacer erat, quô in soceri ædes sponsus transibat; in illis enim nuptiæ peragebantur. Tertius dies vocabatur *ἐπαύλια*, quô munera nuptialia à Sponsæ parentibus, & ab aliis ad novos sponsos deferebantur, teste Jul. Polluc. *l. 3. c. 3.* D. Joach. Hildebr. *d. Nupt. veter. Christ.* Hinc Suidæ *loc. cit ἐπαύλια* pro ipsis hisce muneribus, quæ novis sponsis postridiè nuptiarum mittebantur, veniunt, add. Cypræ. *d. Sponsal. p. 1. c. 1. §. 2. n. 5.* Hottom. *l. c.*

§. III. *Romanis*, cùm illi alias semper luxuriæ ac liberalitati studerent, nec hæc dona incognita fuisse ex facili colligere licet. Ulti-

ma sanè nuptiarum die , quem *Repotia* ab iteratis poculis vocabant, à cognatis ac propinquis largissima novis nuptis munera oblata fuisse ex antiquitatum Scriptoribus constat. Extant sanè vestigia illorum tàm in Jure nostrô Civili, quàm apud alios Scriptores Romanos, sat luculenta. Meminit munerum horum Cajus in *l. 13. §. 2. d. administr. & per. tut.* Et Ulpianus *in l* 1 *§. 5. ff. d. tut. & rat. distrah.* refert, Labeonem scripsisse, si munus nuptiale matri pupilli miserit tutor, non eum pupillo imputaturum. Et hæc absque dubiô intelligenda sunt de muneribus, quæ à soceris eorumque familiis, cognatis & propinquis, die repotiorum novis nuptis mitti solebant. Meminit prætereà eorundem *Terentius in Phormione, act. 1. sc. 1.* dum dicit:

Herilem filium ejus duxisse audio
Uxorem, ei credo munus hoc corraditur.

Svetonium etiam eò respexisse certissimum est, dum scribit: Augustum legata, vel partes hereditatum à quibuscunque parentibus relictas sibi, aut statim liberis eorum concessisse, aut si pupillari ætate essent, die virilis togæ vel *nuptiarum*, cum incrementô restituisse. Eoque videtur Paulus *Sentent. l. 2. tit. 21.* respexisse, dum dotem vel antecedere, vel subsequi matrimonium dicit, & ideò aut ante nuptias, aut post nuptias dari posse. Plerumque enim dos, quæ post nuptias dabatur inter cætera munera, repotiorum die, uti ex Suidæ l. cit. constat, offerri solebat. vid. Jac. RæYard. *Conjectan. l. 3. c. 11.*

§. IV. Nec *Judæos* olim ea ignorasse, ex exemplô Christi *Joh. 2. v. 7. 8.* colligere licet. Ipse enim humani generis Servator ad nuptias invitatus amplissimis sponsum sponsamve muneribus donare voluit. Quod & in reliquis Judæorum nuptiis obtinuisse verisimile omninò est. Et hic quidem antiquissimus offerendi doni nuptialis modus etiamnum, uti constat, apud nos in usu est, & constantissimè, præsertim à tenuiori plebeculâ, observatur. Rævard *l. c.*

§. V. Ad *definitionem* jam properamus, cum illa quasi fax & anima sit totius tractationis. Est autem illa ex Philosophorum traditis vel *nominis* vel *rei*. Sed de nominali verborum ac terminorum in rubricâ occurrentium explicatione non adeò solicitus

ero,

ero, cùm illam cuivis notam esse autumem. Quis enim nescit, vocabulum *Donum* dici à donando *l. 194. ff. d. V. Sign.* Quidam tamen illud malunt deducere â Græcô δῶρον, quia Veteres illud propriè donum appellabant, quod liberalitatis exercendæ causa actutum & statim in manum quasi dabatur. Undè & Plinius *Lib. 33.* scribit, Græcos antiquos δῶρον appellasse palmum, & ideò δῶρα vocasse munera, quia manu darentur. Calvin. *Lex. Jur. voc. Donatio.* Moventur ad hoc etiam per *l. 35. §. 1. ff. d. mort. caus. donat.* ubi pro dono doro legendum esse putant. Calvin. *l. c.* Verùm dicitur ibi saltem, quod, uti apud Græcos se habeat δῶρον καὶ δωρεῖσθαι, ita & apud Latinos se habere vocabula donum & donare.

§. VI. Est autem *donum* generale vocabulum, & significat omne id, quod nullâ necessitate, jure, officio cogente, sed spontè præstatur *l. 214. ff. d. V. S.* ita ut etiam munera secum involvat *l. 194. ff. eod.* Quâ verò occasione non immeritò quæsiveris, cùm donum ac munus in jure nostro passim sibi opponantur ut in *l. 6. §. 3. ff. d. Officio Procons. l. 18. ff. d. Off. Præs. l. 47. d. oper. libert. l. 37. pr. d. bon. libert. l. 44. §. 1. d. liber. caus. l. 6. §. 2. ff. d. L. Jul. Repetund.* Ulpianus sanè *d. l. 194 d. V. S.* donum Genus, munus verò Speciem facit. Contrà verò Marcian. *l. 214. ff. eod.* donum à munere ita distinguit, ut illud dicatur necessarium; hoc verò voluntarium sive spontaneum, tandemque tota res ita invertitur, ut munus Generis loco sit; donum verò Speciei vicem obtineat. Hottomannus equidem *in voc. Donum*, violentam textui manum infert, ita ut particulam *non* suô locô movendam, & ad vocab. donum referendam esse putet, ita. *Sed in summa, in hoc ventum est, ut quodcunque munus, id & donum accipiatur; at non quod donum fuerit, id munus rectè dicatur.* Calvin. *l. c. voc. Donum.* Sed rejectâ hac correctione optimè JCTos Ulpianum ac Marcianum conciliari posse putamus, si dicamus, Marcianum hoc voluisse, quod non semper munus donum significet, sed aliquando & onus si ad necessitatem referatur; sin ad liberalitatem, munus puta, doni Speciem, vid. *l. 18. ff. d. t.* ibique Gœdd. *axiom. 1.*

§. VII. Vocabulum *nuptiale* quod attinet, derivatur illud à nuptiis, quas vel à nubendo i. e. velando, vel à Nub & Nuba, quod germinare, augere & fructificare Hebræis est, appellatas

fuisse

uisse, nobis perindè erit D. Eckolt. *ad ff. tit. d. ritu Nupt. §. 1.*
d. Sponsal. c. 5. § 33. num. 4. & 5. Aliam derivationem tradit Hott
rit. nupt. c. 15. n. 6. qui nuptias à græco νύμφη dictas esse vult,
derivationem nos suo Auctori relinquimus. Nuptiale igitu
bis idem est ac quod in nuptiis adhibetur, seu ad nuptias per
Sic dicitur carmen nuptiale, currus nuptialis, faces nuptiales
vivium nuptiale. Calep *Lex. voc. Nuptialis.*

§. VIII. Varia autem dona, quæ nuptiarum tempo
ferri solent, nuptialium nomine venire possunt; sic datur do
propter nuptias, it. dona, quæ crastinò nuptiarum die, quar
mum depositô flammeô sponsa visendam se præberet, à sp
ei dabantur, quæ aliàs vocantur θεώρητρα, ἀνακαλυπτήρ
πλήρια, προφθεγκτήρια Hottom *l. c. c. 8.* Huc quoque referri po
arrhæ ac sponsalitiæ largitates. Item morgengaba, quæ alter
nuptiarum à marito uxori pro flore virginitatis mittitur. C
J. F. p. 3. c. 33. def. 20. Verùm nobis hac vice sermo tantùm er
iis donis, quæ a cognitis & invitatis convivis sponso sponsæ
feruntur.

§. IX. Vocantur autem ista aliàs etiam munera nup
vid. §. *3. h. cap.* item nuptalitcia *l. 194. ff. d. V. S.* it. xeni
ptialia Græcis δῶρα ἐπαύλια. Germanis dicuntur Hochzeit
schencke / Braut-Taffel-Gelder. Besold. *Thesaur. Pract.*
Hochzeit-Geschencke.

§. X. Describimus igitur donum nuptiale, quod sit *res q*
non prohibita, quæ ex merâ liberalitate, nullô jure cogente à prop
ac cæteris invitatis convivis novis sponsis nuptiarum tempore offert

CAPUT II.

DE
CAUSA EFFICIENTE ATQUE SU-
JECTO DONI NUPTIALIS.

SUMMARIA.

§. I. Causa efficiens remota est benefica donantis voluntas, quæ t
non præsumitur sed probanda est II. Propinqua est consens
nantis & novorum sponsorum. III. Qui alias donare non

ſunt; nec dona nuptialia diſtribuere poſſunt, licet feſtivitati nuptiali intereſſe queant. Et tales vel ſunt Natura vel Lege. Natura pupillus ac minores IV. Furioſi. V. Prodigus VI. Quid de Senibus dicendum? VII Lege prohibetur Filius familias VIII. Olim ſervus IX. Vaſallus feudum dono dans X. Offerunt regulariter dona nuptialia convivæ invitati, ſive præſentes ſint, ſive abſentes. Q. An mulier ad nuptias invitata etiam aliquid de bonis dotalibus conſentiente marito donare poſſit XI. Excipiuntur ab his Paſtores, qui donum offerre non neceſſe habent. XII. Subjectum paſſivum ſunt ſponſus & ſponſa. Nec intereſt, an ſoli ſponſæ an ſponſo dona iſta tradita ſint XIII. Diſſentiunt quidam XIV. In foro Elector. Saxonico ea res dubium non habet, quòd nempe ea, quæ in nuptiis ſponſo ac ſponſæ donantur utrique ſimul acquirantur. XV. Q. An Dona nuptialia magis ſint paraphernalia, quàm dotalia?

§. I.

C*Auſam efficientem* doni nuptialis *remotam* ſtatuimus beneficam donantis voluntatem, quæ tamen non præſumitur, niſi probetur Weſenb. *ad ff. d. donat. n. 4.* Hinc ſi ſponſus asſerat, ſibi ab aliquo doni nuptialis locô quid traditum fuiſſe; alter verò ſe non donaſſe, ſed commodaſſe ſaltem ad melius inſtruendam nuptiarum pompam dicat, ſine dubio ſponſo commodatum neganti & donationem aſſerenti incumbet probatio. Cum aliàs donatio ſit facti, ac nemo ſuum jactare præſumatur *l. 25. ff. d. probat:* imò fatuitas potius præſumenda ſit Bald. *in l. generaliter C. d. non num. pecun.* Et ideò, ubi alia, quàm donationis conjectura capi poteſt, in dubio præſumtio aut conjectura donationis ſumenda non eſt Dan. Moller. *Semeſt. L. 3. c 37. n. 1.*

§. II. Cauſam efficientem *propinquam* dicimus conſenſum donantis & novorum ſponſorum. Invitus enim nemo donat *l. 27. ff d. donat. l 82. ff. d. R J* neque ei rectè donatur *l. 19. §. 2. ff. d. donat. l. 69 ff. d. R. J* Weſenb. *in ff. d. donat. n. 4.* Magnif Dn. Struv. *Exerc. XL. th 8.* & hinc nec ignorans donare præſumitur *l. 10. C. d donat.* nec ignoranti benè donatur, niſi adſit, qui accipiat donationem eamque ratum habeat *l. 10. & 19 §. 2 ff eod* Eckolt.

 d. Donat.

d. donat. §. 4. Non ergò valet hæc donatio aliter, quàm si spo
ac sponsa, quibus donatur, sciant sibi donatum, eamque d
tionem ratam & gratam habeant. Unde inter absentes no
si per nuncium vel aliam personam ad id destinatam,
per epistolam fieri potest hæc donatio, dummodo donatarii
tiorati eam acceptent *arg. l. 10 ff. d. donat. l. 29. C. eod.* Et
procedit, etiamsi post consummatum matrimonium & p
ctas nuptias nuncius demum advenerit *arg. l. 5. pr. ff. d. donat*
vir. & uxor. Quod si tamen alicui absenti ac nuptias
branti donum nuptiale quis mittat, pœniteat verò antequa
locum destinatum perveniat, quæritur, an revocare illud p
Et arbitror, si nondum acceperit Sponsus, optimô jure do
tem donum revocare posse *arg. l. 38 ff. d. acquir. possess. & pe*
quæ habet Magnif. Dn. Struv. *l c.* & Carpz. *libr. 5. Respons. 62.*

§. III. In præcedente thesi dictum fuit, consensum do
tis ac novorum sponsorum requiri ad legitimè transferendu
num nuptiale, ex quô facilè apparet, eos qui consensum non
bent, uti aliàs donare non possunt, ita nec dona nuptialia di
buere valere, quamvis benè nuptiatum festivitati interesse
ant. Nonnullis autem via ad donandum vel à natura, vel
est præclusa. Naturâ (1.) Pupillis ac minoribus, utpote, qui
hil ex quo conditio eorum fit deterior, sine tutoris aut Curat
autoritate gerere possunt *l. pupillus 5. §. 1. ff. d. autor & cons. tu*
Curat. neque enim scire neque decernere talis ætas potest *l.*
pillus. ff. d. acquir. hered. Quid, si autoritate tutoris, pu
nomine dona nuptialia sorori vel etiam matri aut cæteris cog
tis data sint, anne tunc pupillo imputari possunt? Et non impu
ea pupillo posse arbitramur, sed regressum habet pupillus ad
torem, qui ea restituere tenetur *l 13. §. 3. ff. d adminis. ac pe*
tutor l. 1. §. 5. ff. d. tut ac rat. distrah. Quibus obstare videtur *l*
§. Cum tutor ff. d admin. & per. tut. ubi tutor dona parenti
cognatisve mittere jubetur. Sed facilis est responsio, cum
tus ille loquatur de muneribus solennibus. Munera nupti
autem non fuisse solennia ex *d. l. 1. § 5. ff. d tut. ac rat dist.* satis
paret, quoniam hæc magis sunt voluntaria, illa verò nece
Eckolt. *ad ff. tit. d admin. & per. tut. §. 4.* Gothofred. *ad l 12. §*

coi

eodem. Solennia enim munera tantùm dicebantur, quæ natali die nec non dona quæ Calendis Martiis, quas matronæ solennissimè celebrabant, quod eo die Junonis Lucinæ ædes coli cepta sit, uxoribus offerebantur vid. Rævard. *Conject l.3.c.4.* Moribus tamen ab istâ sententiâ in pronunciando pro varietate circumstantiarum receditur.

§. IV. II. *Furiosis, arg. l.23.§.1.ff. d. donat.* Referuntur autem illi vulgò ad duas classes. Unam eorum esse asserunt, qui continua mentis alienatione omni plane destituti sunt intellectu *l. 14 ff. d offic. præs.* Alterum eorum, qui dilucida furoris intervalla habent *arg. l. 20. §. 4 ff qui testam. fac. poss. l. 6 d. Curat. furios.* De primæ classis furiosô facile constat eum hautquaquam novis sponsis donare posse *l. 23. §. 1. ff. d. donat.* De furioso verò alterius classis omninò affirmandum est, eum nuptiis interesse, ac munusculum offerre posse, modò in hisce intervallis donationem fecerit. Cessante enim tunc caussâ, cessat effectus *arg. l. 9 C. qui test. fac. poss* ad *d.* Magn. Dn. Struv. *Exerc. VI. th. 37.* Idem dicendum de mente captis

§ V. III. *Prodigis* cum neque rationem, neque mensuram expensarum habeant, meritò quoque hæc interdicitur donatio, quia rerum administratio ipsis interdicta est *l. 6. ff. d. Verb Obl.* Arnold. de Reyger *in Thesaur. Jur. voc. provig.* ne post vires patrimonii dilapidatas vitam in egestate peragere cogantur. Hinc in Jure nostrô habentur pro furiosis in administratione bonorum quoniam res suas rectè disponere nequeunt *l. 1. ff. d. Curat. furios. vel al. extr. min. dand.* Quod si tamen ante interdictionem bonorum donum nuptiale dederint, ea nequaquam repetere possunt.

§. VI. Sed quid de *Senibus* dicendum, an & illis facultas hæc deneganda? Distinguendum puto inter senes illos, qui non corpore solùm, sed & animi viribus consenuerunt, quique non secus ac minores judicii infirmitate laborant, ut adeò delirium quoddam ac pueritia accedat, & his omninò facultatem pro lubitu munera nuptialia distribuendi denegamus *arg. l. 16. C. d. donat.* Non tamen idem sentiendum de his senibus, qui, licet ætate graves animi tamen atque judicii robore nulli juvenum cedunt, & his senectus honori est, eorumque donatio omninò firma eoque acceptior esse debet *d. l. 16. & l. 3. pr. qui testam fac. poss.*

§. VII. *Lege* prohibentur (α) *Filiusfamilias* in peculio p
fectitio absque consensu Patris *l 7. pr. & §. 2. ff. d donat. l. 28.*
d. pact. l. 1. §. 1. ff. quæ res pign. quem tamen consensum non pro
personæ conditionem, sed propter qualitatem rerum, quarum
ter plenam habet proprietatem, requiri tradit Eckolt. *ad ff. d.*
nat. §. 5. Interim tamen non prohibetur tàm ratione peculi
strensis vel quasi *l. qui testam. fac. poss. l. 3. C. d. castr. pec. mil*
præfectian quam adventitii irregularis. *Nov. 117. c. 1. §. 1.* quoad
enim nullum planè præjudicium Patri affertur, cum in plenô
familiâs dominio sint *arg. dict. Nov. 117. c. 1.* De peculiô tamen
ventitio regulari donare non poterit *l 8. § penult. C. d. bon. qu*
ber. quamvis quibusdam locis etiam de hoc peculio rectè do
uti ex Jure Provinciali Würtembergicô constat, quô propriet
Dominus, adeoque filius familiâs sine consensu patris usufruc
rii donare aliquando potest. Fürstl. Würt. LandR. *p. 2. t. 31.*
so iemand &c.

§. VIII. Porrò (β.) olim *servi* prohibebantur, cùm r
planè in dominio haberent, sed quicquid acquirebant, id Dom
acquirebant *§. 3. J. per quas pers. nob. acquir. l. 3. §. 8. ff. d. do*
int. vir. & ux. l 28. §. 2. d. pact. Verùm cum sublatâ apud nos servi
priscâ, servi aliquid proprii habere queant, meritò quoque
illa donandi facultas de mercede, quam pro operis suis accipiu
conceditur.

§. IX. *Vasallus* (γ) Feudum doni nuptialis loco dare
potest, cùm in genere omnis planè Feudi alienatio illicita sit *2.*
2. F. 44. 52. & 55. De fructibus autem Feudi planè aliud statu
dum, quia ratione illorum Vasallus perindè se habet ut Domin
Hinc illos omninò rectè muneris locô donare atque offerre p
est, quousque vivit Magnif. Dominus Struv. *Synt. Jur. Feud.*
XII. aph. 7. n. 1. 2. seqq.

§. X. Offerunt autem regulariter dona nuptialia *Conv*
invitati, sive præsentes sint, sive absentes mittant. De Jure tan
Saxon. Elector. nullus, licet invitatus sit, donum nuptiale re
mittit, nisi simul compareat *Ord. Polit. nov. tit. 15. § 2. in verb.* D
jenigen aber/so zwar eingeladen/aber nicht erscheinen/ denen sol
schencken/oder das Geschencke zu schicken/hiermit gäntzlich verb

ten seyn. Quod si autem aliquis ad nuptias haud invitatus e. g. peregrinus, ex liberalitate novis sponsis donum offerat, illud minimè rejectum iri puto. Obtinet autem in quibusdam locis, ut singuli ex personis præsentibus singula dona dent; alibi si maritus & uxor adsint, solus maritus donum offerat, uxor verò nihil; alibi verò & maritus & uxor donent. Quoad postremum casum quæritur. *An mulier ad nuptias invitata etiam aliquid de bonis dotalibus consentiente maritò donare possit?* Et quod de his bonis regulariter dissentiente maritô nihil alienare possit, certissimum est, sed an hoc ne quidem consentiente maritô fieri possit, dubio non caret. Negantes inprimis fundantur *in l. 21 C. d. donat. & pr. J. quibus alien. licet* Verùm, cùm in istis textibus nihil de rejectô etiam consensu mariti reperiatur, affirmantium opinio videtur esse verior. Si enim maritus res dotales mobiles sive servando servari possunt, sive non, dissentiente licet uxore, rectè alienat *arg pr. J quib. alien lic. vel non l. 3. §. 2. d. suis & leg.* quid quæso obstat, quò minus uxor concessione sibi à marito factâ ejusmodi donationem pecuniariam cum inprimis intuitu mariti invitata fuerit, peragere validè queat.

§. XI. Excipiuntur autem hîc Pastores, qui quibusdam in locis convivio nuptiali gratis interesse, nec munusculum aliquod offerre necesse habēt. Hi enim sicuti ad conviviū, quod post baptismum paratur zu dem Gevatter-Essen / nisi consvetudo in contrarium adsit, invitari debent Carpzov. *l 1. Jurisp. Consist. def. 120.* aut, nisi hoc fiat, honorarium pro eô exsolvi debeat Carpzov *d. l. def.* 121. Ita etiam meritò quoque ad convivium nuptiale invitari & gratis adesse debent. Et quidem non immeritò. Requirit enim hoc debitum honestatis propter obligationem remunerationis, atq; argumentum testandæ tàm observantiæ erga ministerium, quàm reverentia erga ministrum Dei 1. *Cor. 4.* Et hîc nihil interesse putamu , an divites Pastores sint, nec ne , add. D Gerhard. *in loc. d minist Eccles. p 514. Ord. Saxon Eccles. art gen. 24. vers.* Und soll keine Entschuldigung angenommen werden / daß sie vorgeben / der Pfarre sey ohne dem reich genug. Alibi etiam æditu us au Ludi moderator gratis adesse debet, aut ei certa pars cibi ac po ûs Eine

Brautsuppe oder bescheiden Essen/ uti vocatur, præstari sole
Ziegler. *Dissert. d. Jur. victual. cap. 4. n. 43.*

§. XII. *Subjectum passivum* constituimus *Sponsum* & *Spons* legitimè matrimonium ineuntes; ob arctam illam conjunction quâ non solùm jure divino & Canonico unum corpus unaque ro reputantur *Genes. 2. v. 23. & 24. c. 1. X. d. Conjug. Lepros.* se Civili Jure individuæ vitæ *l. 1. ff. d. rit. nupt. l. sic rerum 52. d. re dic.* promiscui usus *l. 17. C. d. furt. l. 54. ff. d. legat. 3.* Bocer. *clas disp. 9. th. 1. lit. c.* omnisque fortunæ socii efficiuntur. Hinc va rum seculorum locorumque populi, communionem inter viru uxorem respectu bonorum ipsum Deum autorem habere, natu lique æquitati, nec non conjugum amori ac honori optimè con nire statuerunt, & hæc passim à pluribus recepta JCtorum scri ac responsis declarata sententia fuit, cujus rei hinc indè tàm a Historicos, quàm JCtos, vestigia extant. Sunt, qui, ut à Gr valdè commendatam, ita Latinis, ante tempora quoque Justi ni non incognitam fuisse, indè colligunt, quòd sponsa in ædes riti introducta, & à pronubis transportata (pedibus enim lir tangere fas non erat) dicere marito solita fuerit: *Ubi tu C ego Caja* h. e. ubi tu Dominus, ego Domina. Hetruscis enim v bum Cajus Dominum significat, teste Joh. Garf *d. Conjugal. acqu 23.* Plutarch. *in qq. 30. Columella, l. 12.* referente Tiraquellô *in Connubial. gloss. 8. n. 8. nihil conspiciebatur in domô dividuum, n quod aut maritus aut fœmina proprium esse juris sui diceret.* Huc re runt locum non inconcinnum *Martial. l. 4. epigr. 75.* qui *Nigrin* præter dotem, etiam patrimonium reliquum viro tradentem fert:

Te patrios miscere juvat cum conjuge census
Gaudentem socio participique viro.

Item *Ciceronis* dictum 2. *Offic.* ubi: *Prima,* inquit, *societas in Co gio, proxima in liberis, deindè una domus, communia omnia.* Et s si in leges nostras oculos vertimus, multa hanc communionc confirmantia reperimus documenta, prout sunt, Participati triusque fortunæ *l. 22. §. 7. ff. solut. matrim.* Dignitatis *l. 8. ff. nat. l. 13. C. d. dign. l. ult. C. d. inco. & ubi quis domic. Nov. 105.* Domicilii atque fori *l. 65. ff. d. Judic. d. l. ult. & l. 13. C. d. dignit.*

non quod privilegia maritorum, etiam personalia, uxoribus communicentur *l. 6. ibi, una cùm uxoribus C. d Profeff.* ex quô fluxisse mihi videtur, quod etiam hodiè viduæ artificum, & mercenariorum, id artificium quod defunctus maritus exercere solitus fuerit, per servos idoneos, etiam in his artificiis, in quibus nullus nisi probatus & juratus admittitur, exercere possint Petr. Costal. *in l. fœmina §. ff. d. Senat.* Matth. Stephan. *d. Jurisd. l. 1. c. 14. m17.* Kitzel. *Synops. matr. c. 7. th 10. lit. e.* eademque illis reverentia debeatur *l. 1. C. d. injus. voc.* adeò, ut injuria ipsis facta, maritis facta censeatur *l. 2. C. d. injur.* Kitzel. *l c. add* Sutholt. *Diss. 2. th. 20. Cypr. d. Sponsal. c. 5. §. 14. n. 3.* Hinc merito quoque ob societatem hanc conjugalem dona nuptialia utrique conjugum communia statuimus, quamvis intentionem convivarum donantium, qui utrique donatum acquiri cupiunt, & legis dispositionem specialiter ea quæstibus conjugalibus annumerantem, hîc multùm quoque conferre, lubentissimè fateamur. vid. D. Lauterb. *diss. d. societat. bonor. conjug. c. 3. §. 23.* Nihil proindè interesse putamus, an soli sponsæ, an sponso dona ista tradita sint, cùm consvetudo locorum, mens atque intentio convivàrum inspicienda sit, qui absque dubiô utrique tàm Sponso quam Sponsæ donare voluerunt, licet uni saltem tradiderint *arg. l. 4. l. 10. ff. d. donat. l. 6. C. eod.* Carpzov. *p. 3. const. 22. def. 1.* His adde, quod cum matrimonium species quædam sit societatis *§ 1. J. d. patr. pot. l. 1. §. 3. ff. d. justit. & jur. l. 1. ff. d. ritu nupt.* in societate autem, quicquid socius ex causâ societatis acquirit, illud cum alterô participare tenetur *§. 1. J. d. Societ l. 29. §. 2. ff. eod.* hinc etiam dona nuptialia inter sponsum ac sponsam communia esse debent. Et hanc sententiam æquissimam judicat Hahn. ad Wesenb. *d. jure dot. n. 11. ad f.* add. Treutl. *Vol. 2 Diss. 7. th. 10. lit. c.* Besold. *Thesaur. pract. voc.* Hochzeit-Geschencke. Et hanc etiam obtinere in Jure *Provinc. Würtemb. p. 3. tit. 7.* Wann Eheleute/ ibi: solle an allen in währender Ehe errungen und gewonnenen Gütern (darunter auch dasjenige/was den Eheleuten zu ihrer Hochzeit verehret worden zu rechnen) iedem Ehegemahl der halbe Theil zugehörig seyn/ testatur D. Lauterbach. *l. c.*

§. XIII Equidem non ignoramus, quosdam fuisse, qui ab hâc sententiâ recedere voluerunt, Sic Bartolus in *l. 10. §. 5. ff. d.*

vulg.

vulg. & pup. subst. n. 4. distinctionem fecit inter dona amicorum cognatorumque Sponsi & Sponsæ. Hinc Sponsi amicorum dona Sponso; ast Sponsæ amicorum dona sponsæ cedere statuit. Et hanc sententiam secutos olim fuisse Scabinos Lipsienses asserit Moller *ad Const. Elect. p. 3. c. 22. n. 1.* Verùm, quid respondebit Bartolus ad dona extraneorum, qui nullius conjugum cognati sunt? Altum planè de his tenet silentium, ut proindè nullius momenti distinctio hæc esse videatur. Contrà verò Lud. Rom. *Consil. 172 n. 2. & alii à Mandosiô in addit. ad eund. allegati, ut &* Jason *in d. l. 10. §. ad substitutos n. 9. ac eum sequens* Zasius *lib. sing. intellect. c. 9.* ea, quæ sponsæ donantur, etiamsi à consangvineis sponsi & ejus contemplatione donata sint, ad sponsam tamen, non ad sponsum pertinere asserit. Rationem addit Zasius hanc, quòd in donationibus non tàm, cujus contemplatione illæ fiant, sed cui tradantur, inspiciendum sit, & quòd quis amico aut cognato donare cupiat, ipsi dare facillimè possit, nec opus habeat ejusmodi circuitu, ut sponsæ vel uxori ejus det, quod ipsum habere velit Moller. *l. 2. Semest. c. 42. n. 1.* Verùm, cùm thesi præced. probatum sit, etiam illud, quod sponsæ datum fuerit, sponso commune esse, facilè ratio Zasii corruit, cùm utique mens atque intentio donantium, & cujus contemplatione donatio fiat, inspici debeat. Non defuerunt quoque, qui ad solum sponsum ista dona pertinere statuerunt, quos refutatos vid. ap. Carpzov. *Jp. For. p. 3. c. 22. def. 2.* Aliam sententiam fovere videtur Brunnemann. *Cent. 2. decis. 68. num. 5.* qui dona à cognatis oblata Sponsæ ex asse deberi, cætera autem ex parte dimidiâ asserit. Allegat equidem pro suâ sententiâ Carpzov. *p. 3. const. 22. def. 1.* Sed hunc contrariam potius sententiam tueri, cuivis ex lectione allegatæ definitionis constare facillimè poterit. Et ipsemet Brunnem. sibi quodammodò contrarius videtur *Cent. 4. decis. 50. n. 2.*

§. XIV. In forô Electorali Saxonicô hæc res minus habet dubii, cum juxta *p. 3 const. 22.* ea, quæ in nuptiis sponso ac sponsæ donantur, utrique simul acquirantur. Et hoc procedere à quocunque tandem donata fuerint, Panorm. *in c. 2. x. d. Donat. n. 2. vir. & uxor* statuit Dan. Moller. *ad Const. cit. §. 2. & Semest. L. 2. c. 42 n. 2.* Carpzov. *l. cit.*

§. XV. Commodè autem hîc quæritur: *An dona nuptialia*

pro

pro dimidiâ parte, quam ſponſa accipit, ad dotalia, an verò ad paraphernalia ejus bona referri debeant? Equidem, ſi nuptiæ impenſis parentum ſponſæ factæ & dona illa expreſsè ob impenſas in nuptias factas in dotem data ſunt, tunc res caret dubio, cùm conventio det legem contractui. Quod ſi verò nihil planè de iis convenerit, de Jure civili magis paraphernorum, quàm dotalium qualitatem habere videntur, cùm non eâ intentione à convivis dentur, ut dos ſit, ac in dubiô bona, quæ quis unà cum uxore accipit, non dotalia ſed paraphernalia cenſeantur ſec. Dd. vid. Georg Franzk. *2. Reſol. 5. n. 70* Menoch *l. 3. præſ. 8.* D Struv. *Exerc. 30 th. 6.* Dotis enim conſtitutio tacti eſt *l. 1. C. d. dot. caut. non num.* nec præſumitur, ſed probanda eſt *l. 12 §. 2 ff. d. capt. & poſtl. reverſ. l. 13 §. f. d. publ. in rem act.* Faber *in C. libr. 5 tit. 7. def. 18. n. 2.* Gail *2 obſerv. 82.* Nihilominus tamen hodiè uſu fori & ex mente Dd. annumerari ſolent doti, non quidem ex ea ratione, quod qualitas eorum in ſe ſpectata talis ſit, ſed potius ratione effectûs præprimis prælationis, quippe quæ juris poſitivi eſt, & conſvetudine introduci poteſt D. Richter. *d. Concurſ. creditor. c. 3 ſect. 1. n. 80 ſeqq* Berlich. *p. 3. concluſ. 37. n. 16.* Carpzov. *p. 1. conſt. 28 def. 88. & p. 3. conſt. 22. def. 6. vid.* *JCtiſſ.* D. Roth. *Anteceſſor Salanæ hujus celeberrimus in diſſert. d. jure paraphernorum c. 4.* qui ſecundum hanc ſententiam nuperrimè à Magnif. JCT. hujus Acad. pronunciatū fuiſſe teſtatur. Accedit, quod ſupra dicta regula, quod nimirum in dubio bona uxoris magis paraphernalia ſint, quàm dotalia, ceſſet, ſi conjecturis probari poſſit, bona dotis causâ data eſſe, quam conjecturam hîc inducit ad minimum traditio vera à muliere facta marito tempore contracti matrimonii. Tacitum enim ſubeſſe pactum cenſetur, ut dotis nomine habeat, Faber *Cod. lib. 5. tit 7. def. 18 n. 5.* aut ſi marito fuerint illata ſub titulo Heyraths-Guth/ tunc enim non bona paraphernalia, ſed dotalia ſaltem intelliguntur, quia ex conſvetudine Germaniæ vocab. iſtud ita, teſtante Carpzov *p. 1. c. 28. def. 87.* receptum fuit, quod autem moris eſt, obſervatum eſſe cenſetur per *l. 31. ff d. ædil. edict.* Hinc ita pronunciarunt Dnn. Scab. Lipſ. teſte Carpz. *ib.* Ob gleich unter dem Wort Heyraths-Guth alleine das Ehegeld/ und nicht die paraphernalien/oder was die Frau ſonſten zu ihren Manne gebracht/ zu verſtehen/ &c add. JCtiſſ. D. Roth. *l. c. cap. 1. th. 11.*

Quod si tamen paraphernorum qualitas expressè in pactis c
bus donis hisce assignata sit, id quod in compaciscentium v
tate positum est, meritò etiam hodiè illis acquiescitur *vid.*
Elect.22.p.2. in fin.ibi Da aber in denen Ehestifftungen / St
oder Gewonheiten hiervon gewisse Verordnungen wären /
nenselben wird zuförderst billig nachgelebet / und darauf so
unsern Gerichten also erkant werden.

CAPUT III.

DE

OBJECTO, FORMA AC FINE

DONI NUPTIALIS.

SUMMARIA.

I. Objectum Doni nuptialis possunt esse quavis res non prohibitæ II. ac quantum quis donare velit, in cujusvis arbitrio est; Ni Statutum certus modus sit præscriptus. III. Proponitur IV. Dari solet donum statim, vel promitti. V. Si res ta fuerit aliena, num Donator novis sponsis teneatur ad ev nem? VI. Donum nuptiale si 500. solidor. summam excedat nnatione opus habet, ut cateræ donationes. VII. Forma dor exponitur. VIII. In quibusdam locis primo, alibi secundo, in die tertio offertur. IX. Quisnam finis sit.

§. I.

OBjectum doni nuptialis possunt esse quævis res non ibitæ. Eorum nomine autem plerumque venire ex communi consvetudine pecunia numerata; quai etiam haud raro stannea, argentea atque aurea (Pocal) ut & catenas aureas, inprimis apud splendidioris fo næ homines donari videamus.

§. II. Est verò in cujuslibet liberô arbitrio, quid, quale ac qu tū donare velit, cùm ejusmodi dona sint voluntaria, nec perqu necessaria *l.1.§.5.ff.d.tutel.ac ration.distrah.* tamen cavendū ne li tes, qui aliàs in donatione in genere observandi, quis egredia

Q

Quod si verò per statutum certus donis hisce modus præscriptus sit, ultra quem donare non liceat, meritò illud observandum esse statuimus. Sic in *Ord. Polit. Elect. noviss. tit. 15.* Wie es mit Hochzeit-Geschencken gehalten werden soll/ permittitur quidem cognatis ac peregrinis pro lubitu donare, præter illas tamen personas nemini ultra Thalerum, vel aureum Rhenanum, aut ad summum Ducatum donare conceditur. Verba §. 2. *dict. tit.* ita se habent: Ausserhalb der ietzo gemeldten Personen (exceptis nimirum patre, matre, fratribus, sororibus, consangvineis, & peregrinis, de quibus §. 1. *l. c.*) sollen die andern eingeladenen Hochzeit-Gäste/ ein ieder seinem Stande und Verwandnüs nach/ hierinnen eine solche Maasse halten/ damit durch seine Schenckung zu keiner Neurung und andern/ umb Vermeidung Schimpffs willen/ mit dergleichen Geschencke höher/ als sich wohl sonst zu thun gebühret/ nachzufolgen Ursach gegeben werde/ und damit hierunter eine Gewißheit sey/ soll nach Gelegenheit der Person über ein Thaler/ ein Goldgülden/ oder zum höchsten ein Ducaten von ein paar Eheleuten nicht geschencket werden &c.

§. III. Casus est: Mævius invitatur ad nuptias cognati sui. Cùm verò propter urgentia impedimenta ipsemet in nuptiis comparere nequit, per literas rogat Titium, ut locô sui nuptiarum festivitati interesse, peractaque gratulatione ac votô, donum, quod se mox restituturum promittit, novis nuptis offerat, quæritur, quid, quantumve Titius Mævii locô donare debeat? Equidem vix putamus, aliquem de facili commissionem ita alicui daturum, nisi eundem simul instruat, quid donare debeat. Quod si tamen fortè casus ita acciderit, quid statuendum? Nos ante omnia conditionem Mævii inspiciendam esse existimamus, an dives sit, an verò mediocris, an tenuioris fortunæ. Et deindè quid aliàs dare solitus fuerit, aut tunc loci moris sit. Ita, ut si fortè Titius splendida dona offerat, Mævius verò non adeò dives sit, eum non teneri omnia restituere Titio verius est, sed tantùm ordinariam summam, quam aliàs dari ab ejusmodi personâ moris est. Quod si tamen Mævius nec id restituere velit, quod aliàs donare solitus fuerit, eum actione mandati aut negotiorum gestorum à Titio conveniri posse, omninò statuendum, quippe cum Titius se

 gesse-

gesserit solitô more, quô etiam ipsemet principalis invitatu
fuisset, si adfuisset.

§. IV. Dari autem solet hoc donum vel statim nume
ipsis nuptiarum diebus; vel promittitur saltem ac solutio dif
Quod si tamen ea non fiat, institui potest Condictio ex lege,
am censetur pactum legitimum, à Justiniano confirmatum
ctionem producat *l. 35. C. d. donat. arg. l. 6. ff. d. pact. junct.*
ff. d. condict. ex leg. Moribus nostris hoc minus dubii habe
ex quovis pactô etiam nudo actio detur Dn. Struv. *Exerc.*
Carpzov. *p. 2. c. 19. def. 17.*

§. V. Quid si res donata, fortean, quod aliena sit, evic
rit, quæritur *an donator novis sponsis teneatur ad evictionem?*
spondemus, eum minimè teneri *l. 18. §. f. ff. d. donat. l. 2. C.*
vict. l. 61. ff. d. adil. edict. l. 131. ff. d. V. O. ne aliàs liberalitas
damnosa sit; nisi expressè promissum fuerit à donatore de ev
ne, & tunc absque dubio tenebitur *l. 2. C. d. evict.* quia co
ctus ex conventione legem accipiunt *l. 1. §. si conveniat depo*
terim tamen benè agi poterit de dolô, si is intervenerit *l. 18.*
d. donat.

§. VI. Donum autem nuptiale, ut cæteræ donatio
500. solidorum summam excedat, insinuatione opus habet,
nullibi excipiatur *arg. §. 2. J. l. 36. §. f. C. d. donat.* Omnis enim
natio excessiva indiget insinuatione. *l. 36. C. de donat.* Jam
donum nuptiale est & manet donatio sive doni datio. Quod i
convenit generi universo, idem etiam necessum est omnibus
speciebus conveniat. Id verò receptum est, non solùm ad
modum Reipublicæ, ne quis scil. malè re suâ utatur §. 2. *J.*
qui sui vel al. jur. sed & ad excludendas fraudes & persvasiones
bus per publicorum actorum testimonium occurrere volue
l. 27. C. d. donat. Eckolt. *ad ff. d. donat.* §. 7.

§. VII. *Formam* quod attinet, ea ex parte convivæ dona
consistit in animo donandi, nullô jure cogente, solius liberali
causa *l. 29. pr. ff. d. donat.* ex parte novorum conjugum in an
donum isthoc accipiendi, cùm donatio sine acceptatione null
l. 10. & l. 19. §. 2. ff. eod. Animus autem iste donandi elicitu
traditione reali doni nuptialis *arg. l. 6. & 29. §. 1. eod. l. 1. 7. 28.*
§.

§ 5. *C. eod.* vel promissione *l. 9. & 11. ff. d. pollicit.* Respectu verò novorùm conjugum animus ille cognoscitur, si rem donatam hilari gratoque animo accipiant D. Eckolt. *l. c.* §. 7. Nihil autem refert, an traditio vera, an ficta intervenerit, ut puta, si invitatus conviva donet rem quæ jam est penes sponsum vel sponsam *arg. l. 9. § 5. ff. d. acquir. rer. domin.* aut, quando donator accepto tulit donationis causâ, quod sponsus vel sponsa debebat *arg. l.* 32. §. 23. *ff. d. donat. in vir. & uxor.*

§. VIII. Obtinet autem in quibusdam locis, ut donum illud primô nuptiarum die offeratur, alibi, ut secundo aut tertio die tradatur. Nos hîc cuivis locô consvetudinem suam relinquimus, & nihil interesse putamus, an primô, an secundô, an tertiô nuptiarum die donatio ista fiat. In Jure tamen *Saxon. Elect. Ord. Polit. l. c.* §. 8. specialiter dispositum est, ut, quamprimum copula sacerdotalis facta, præprimis in nuptiis, quæ post meridiem initium capiunt (auf Abend-Hochzeiten) donatio illa peragatur, verb. Als soll in künfftigen auf den Abend-Hochzeiten ein ieder Eingeladener sein Hochzeit-Geschencke / so bald man aus der Kirchen kömt/ vor/oder bey der Mahlzeit in Städten und aufn Lande neben gebührlicher Glückwünschung überantworten.

§. IX. *Finis* doni nuptialis primarius est, ut donator liberalitatem atque munificentiam suam exerceat *arg. l. 1. pr. ff. d. donat. l. 1. C. d. revoc. donat. l. 214. ff. d. V. S.* Wesenb. *ad ff. d. donat. n. 7.* Spectatur autem ille vel ex parte donantis; vel ex parte donatoriorum, novorum nimirum conjugum. Respectu illius est honesta affectio, quâ novos sponsos prosequitur eosque juvare vult *l. 5. ff. d. donat.* Respectu verò horum est honestas vel cognatio, quæ invitatos convivas ad liberalitatem exercendam movet.

CAPUT IV.

DE

EFFECTU.

SUMMARIA.

§. *I. Effectus don. nupt. est ut in novos Conjuges dominium vel conditio*

 usucapi-

usucapiendi transferatur, manente dimidia parte sponso, alt
sponsæ propria. II. Q. Si primâ nuptiarum die ante conscensi
thalami sponsa moriatur, num dimidia pars donorum ad sp
sum aliàs spectantium pertineat ad sponsum? Afferuntur ra
nes affirmantium, remissivè negantium. Quid obtineat de J.
Saxonico. III. Sponsa mortuo sponso ante conscensionem thala
dimidiam suam partem donorum nuptialium repetere potest
Matrimonio per conscensionem thalami confirmato maritus
functa uxore omnia & integra retinet dona nuptialia. Quid, s
beri adsint? V. Excipiuntur ea quæ ad Geradam pertinent.
Ex ejusmodi nihil lucratur Maritus. Aliter & res habet si m
rito ex bonis defunctæ uxoris certa portio per pacta dotalia fue
assignata. VII. Quid juris competat Viduæ quoad d. n. Ratio
suæ dimidiæ partis habet privilegium prælationis. Si verò imp
sis Parentum sponsæ nuptiale convivium celebratum fuerit,
rumque nomine dona nuptialia per conventionem in dotem da
fuerint, tunc defuncto marito uxor omnia & singula dona n
ptialia repetit. Et ratione horum jus tacitæ hypothecæ habet
bonis Mariti, ac mortuo eô præ reliquis Creditoribus anteriore
hypothecam non habentibus ea accipit. VIII. Q. Si defun
marito ex donis nuptialibus nihil extet? IX. Oppignoratis do
nuptialibus à marito quis ea post mortem ejus luere debeat,
Vidua, an Heredes mariti? X. Si de quantitate non constet? D
stingo. XI. Sunt Casus, quibus vidua nihil planè de donis nupti
libus accipit. Utpote si portionem statutariam accipere mal
XII. Si certam in pactis dotalibus partem ex bonis mariti ac
piat. Si uxor nobilis petat dotalitium, morgengabam, & cib
ria domestica. XIII. Habet mulier ratione horum donorum j
retentionis. Q. Si heredes negent quantitatem donor. nupt. m
lier verò quasdam res Xenia nuptialia esse affirmet, heredes ve
contradicant? Q. an durante processu relinquenda sit in possessio
bonorum? XIV. An maritus accusans civiliter uxorem de adu
terio, retineat Xenia nuptialia? XV. Q. Si quis uxorem duca
quam postea ob stuprum ante nuptias commissum legitime conv
ctam retinere recusat, an ille dona nuptialia integra retinere poss

XV

XVI. Quid, si per divortium fuerit solutum matrimonium?

§. I.

Effectus doni nuptialis est, ut in novos Conjuges dominium vel conditio usucapiendi transferatur. Manet verò absque dubio dimidia pars donorum nuptialium sponso; altera verò pars sponsæ propria *arg. l. ult. C. d. pact. convent. l. 9. §. 3. d. jur. dot.* Cùm verò maritus sit administrator bonorum uxoris *l. 21. C d. procur.* ibique Dd. etiam horum administrationem, imò usumfructum constante matrimoniô eum habere dicendum est *arg. d. l. ult. C. d. pact. conv.* De Jure Saxonicô, cùm maritus usumfructum omnium bonorum uxoris habeat LandR. *L.* 1. *art. 3. et art. 45.* res omninò expedita est Dn. Struv. *Exerc. 29. th. 56.* Potest quoque maritus ea alienare, quia res dotales mobiles rectè alienat vid. Ludvv. *disp. 6. th.* 12. & hinc multò magis hæc dona plerumque pecuniaria rectè alienabit, nisi immobilia quædam bona sponsæ fuissent donata, tunc enim contrarium facilè concesserim.

§ II. Sed quid, *si primâ nuptiarum die ante conscensionem thalami sponsa moriatur, quæritur, ad quem pertineat dimidia pars donorum ad sponsam aliàs spectantium?* De Jure Civili pro Sponsô pugnat (I.) quòd sponsa de præsenti sit uxor *l. 15. ff. d. cond. & demonst. l. 8. C. d. incest.* cum solus consensus, non concubitus matrimonium faciat *d. l. 15. l. 32. §. 13. ff. d. donat. int. vir. l. 30 ff. d. R. J.* Imò conjuges sunt, etiamsi corpore nunquam convenerint. Hinc sponsa debet lugere mortem sponsi, tanquam viri sui *l. 2. l d. sec. nupt.* (II.) quia in materia odiosâ & pœnali sub uxori quoque comprehenditur sponsa *l. 12. §. 3 ff. ad l. Jul. de adult.* Ergò multò magis debet comprehendi sponsa, præprimis per verba de præsenti talis, utpote in materia favorabili, qualis & successio Gail. II *obs. 80.* III.) *l 22. C. d. Nupt.* ubi Theodosius constituit, pompæ celebritratisque nuptiarum omissionem, matrimonii firmitati non obesse (IV.) *d. l. 15 ff. d cond. & demonst.* ubi legatum relictum alicui, si cum Berta matrimonium contraxerit, ei debetur, si tantùm Sponsalia contraxerit, posito, quòd puella interim, antequam matrimonium fuerit consummatum

tum

tum, moritur, quia conditio illa est perfecta ob rationem, qu
subjicit JCtus: Quia non concubitus &c. V.) *l. 5. C. d. bon.*
lib. ubi idem, quod in lucris donalibus ratione conjugum o
net, etiam ad desponsatas personas applicari statuit Impera
In Jure Canonico affirmantium opinio videtur se fundare (
in 27. dist. qv. 2. ubi verba Ambrosii referuntur. *Cum initi*
conjugium conjugii nomen asciscitur. Nam defloratio virg
tatio non facit coniugium, sed pactio coniugalis. Denique cum
lier viro coniungitur, coniugium est, non cum viri adiunct
cognoscitur (ß) in *c. conjux 27. qv. 2.* ubi Augustini verba r
runtur d. conjugio Josephi & Mariæ, Conjux vocatur a prima
sponsationis fide, quam concubitu non agnoverat Joseph,
fuerat agniturus &c. Accedit, quod in sacris literis sponsa u
appelletur, ideoque negari non posse contendunt, quod i
Sponsum & Sponsum verum sit matrimonium. Sic *Deut.* 22. sp
sa uxor appellatur & *Matth.* 1. Maria Josepho desponsata,
nondum ducta & accepta uxor dicitur. Et Jacob *Genes.* 29
Rachele sibi tantùm desponsa, Trade, inqvit, mihi uxorem me
Ita & sacræ literæ sponsos generos appellant *Genes* 19. Quid
gantes reponant vid. ap Carpzov. *Jurispr. Consistor. defin.* 120. &
De jure Saxonico in aperto est, Sponsorum nihil ex dimidia p
Sponsæ mortuæ ante conscensionem thalami lucrari: Er habe
das Braut-bette beschritten / und den Ehestand mit Eheli
Beyschlaffen vollzogen art. 45. Landr. Cypr. *d. matrimon. c. 3*
n. 3. 4. & 5. Beust. *d. jure connub. 2 c. 67.*

§. III. Sponsa mortuô sponsô ante conscensionem tha
nihilominus dimidiam suam partem donorum nuptialium p
potest. Quamvis enim de Jure Saxonicô ante conscensio
thalami minimè petere possit ea, quæ ex statuto vel pactis d
libus aliàs ex bonis sponsi defuncti sibi debentur, *art. 45.*
LandR. & *Const. Elect. 19 p. 3.* Schneidw. *ad pr. J. d. hered. ab intest.*
success. int. vir. & uxor. n. 21 Dan. Moller. *Semest. L. 3. c. 23 n. 5*
quoque ejusmodi sponsam post obitum sponsi habitu virgina
cedere posse Scabini Lipsienses, teste Mollerô *l. c.* judicarun
benè quidem? Attamen, dona quod attinet nuptialia, cùm
rum dimidiam quoad partem statim fiat Domina, eique p
cedant, ut supra demonstratum est, hinc ea omnino rep
p

poteſt, cùm bona propria Sponſo illata repetere nusquam prohibeatur. Carpzov. *J. F. p. 3. conſt. 22. def. 8.*

§. IV. Conſummatô autem matrimoniô, & per conſcenſionem thalami confirmatô, de Jure Saxonicô, defunctâ uxore maritus ſuperſtes omnia ac integra retinet dona nuptialia. Hoc enim jure maritus ſuccedit in omnia bona mobilia uxori defunctæ: Nach Abſterben der Frauen erbet der Mann nach Sächſiſchen Rechten alle fahrende Haabe/Baarſchafft/ Silber/ Geſchirr und andere Fahrnüs/ auſſer der Stück ſo zum Gerade gehörig Verba *art. 3. L. 1.* ſic habent: Nimbt ein Mann ein Weib/ ſo nimbt er alle ihre Güter in ſeine Gewehr / als ein Vormund / und ſtirbt das Weib/ſie vererbt keine fahrende Haab/auſſerhalb der Gerade und eigen (i. e. bona immobilia, ut explicat Mauſer *d. Nupt in proam.*) Carpzov. *l. c. c. 23. p. 3. def. 26.* D. Richter. *d. ſucceſſ ab inteſt. ſ. 4. membr. 2.* D. Struv. *Exerc. 38. th. 41.* D. Strauch *Diſſ. 11. th 30.* Cùm autem ejusmodi dona plerumque in ſolâ pecuniâ numeratâ, quæ rebus mobilibus annumeratur, conſiſtant, meritò ea omnia poſt mortem defunctæ conjugis marito cedunt. Si tamen immobilia quædam bona ſponſæ fuiſſent donata, ea non ad maritum, ſed ad heredes uxoris pertinere *art. 31. L. 1.* LandR. ſatis evincit. Quod ſi uxor defuncta planè non habeat bona immobilia, & tamen liberi legitimi adſint; vel ſi quidem habeat bona immobilia, ea autem non ſufficiant ad legitimam, tunc tantum ex donis nuptialibus defunctæ ad liberos pertinebit, quantum opus eſt, ut iis ſalva ſit legitima, ex bonis univerſis defunctæ matris debita Beuſt. *d. Matrim. p. 2. c. 67.* Moller. *ad Conſt. 22. p. 3. num. 2. & Semeſtr. L. 2. c. 42. n. 2.* Carpzov. *d. l. conſt. 22. def. 3.* D. Struv. *l. c.*

§. V. Excipiuntur verò ea, quæ ex his donis ad Geradam pertinent, & quorum uſum cuſtodiamque uxor, dum viveret, habuit, und die Frau bey ihrem Leben gebrauchet und in Verwahrung gehabt verba *Conſt. 22. p. 3.* Hinc non immeritò quæritur; quænam illæ res ſint, quæ ad Geradam pertinent? Et Dd. inter eas varia recenſent, quæ ut melius de hoc themate conſtare poſſit, huc transſcribere lubet, idque, ut rectius intelligatur in lingvâ vernaculâ, cum latinè hæc reddita obſcuritatem aliquam pariant. Pertinent itaque ad Geradam der Frauen Kleider/ aller Weiblicher

D Schmuck/

Schmuck/an Ketten/ gülden und silbern Ringen / Gürteln/ Armbänder/ Halsbänder und andere Kleinodien/ so ihr gewesen und sie getragen hat. Alles leinen Geräde/ geschnitten und ungeschnitten/ wenn es gleich mit des Mannes Nahmen bezeichnet ist. Alle Federbette/ Pfül / Küssen / Leilachen / Tischlachen / Handquelen/ Bett und Decklachen/Schleier/Becken/Leuchter/ die nicht angehänget / geschlossene Federn / Kisten / Kasten / Laden / Truhen / Schränge/alles Garn/ roh und ungesotten/ gezwirnet oder nicht/ Waschkessel / umb und Vorhänge / Deppiche / alle Weibliche Kleider/genehet oder ungenehet/sie seyn leinen/wöllen/ seiden/ auch die geschnittene gezierde Fingerlein oder Ringe / Häffte / alles Gewürck an Gold und Silber zur Frauen Zierd gemacht/ Schmeltzrosen/ silbern Gürtel/Perlen/Hauben/Borden/Schnüre/Corallen/gekrümte Gülden so die Frau an Hals oder Händen getragen/ Bücher/ darinnen die Frau gelesen / Spinröcke / Bürsten/ Spiegel/Kämme/Scheren/ Milchgefäß/ Weiffen/ Würckrahmen/ Handbecken/ gülden oder silberne Stifft / und andere Sachen mehr/so in possess darzu gehörig &c. als Salvete &c. Ex his tamen Carpzov. *p. 2. c. 14. def. 45.* excipit aureos incurvatos, baccas coralii, uniones seu margaritas, quando nimirum hæc omnia filo haud intorta, & funiculô vel vestimento non attexta sunt, Schmeltzrosen/Stifffte/unangenehete güldene und silberne Knöpffe/unangenehete Körner/unangenehete und versatzte Perlen / gekrümte Goldgülden oder Goldstücken / wenn solche nicht ufgenehet/angereichet angehefftet/und angewürcket/ sind nicht zur Gerade/sondern zum Erbe gehörig.

§. VI. Quod si igitur quædam ex his recensitis in bonis defunctæ ac donis nuptialibus reperta fuerint, eaque maritus novellæ uxori ad utendum tradiderit, maritus sanè ista non lucrabitur, sed uxor defuncta illa transmittit ad filias, si quas reliquit, vel ad proximas cognatas LandR. *art. 27. & 31. L. 1.* & ita responderunt Scabini Lipsienses Anno 1575. Daß nach Ordnung Sächsischer Rechte/und Churfürstl. Constitution alle das Silberwerck / so euch und euren Weib auf der Hochzeit geschencket/ oder ihr sonsten von den ihrigen verehret worden/ausserhalb der Stücke zur Gerade gehörig/als fahrende Haab auf euch alleine gebracht und verfället.

fället. Carpzov. *l. c. def. 4. Decis. Elect. 51.* Aliter se res habet, si marito ex bonis defunctæ uxoris certa portio per pacta dotalia fuerit assignata. Tunc enim nihil ex bonis defunctæ accipiet, nisi portionem sibi ascriptam, nec dimidiam simul donorum uxoris partem lucrabitur. Carpzov. *d. l. def. 5.* & Decis. noviss. cit.

§. VII. Vidimus hactenus de Jure mariti in defunctæ uxoris partem donorum competente. Nunc etiam quædam de JURE VIDUÆ maritô mortuô quoad dona nuptialia adjiciamus. Repetit ergò uxor maritô defunctô partem suam dimidiam donorum, & ratione illorum privilegium prælationis habet. Carpzov *p. 1. c. 28 def. 88. n. 4. seqq.* ubi in Scabinatu Lipsiensi ita pronunciatum refert: Da euers Ehemanns Gläubiger in seinen Gütern nicht ältere/ausdrücklichere (idque propter *p. 1. c. 28 & Ord. Proc. Jud. tit. 43*) Verpfändung / oder sonsten bessere Gerechtigkeit erlanget hätten ꝛc. So würde Euch vor denselben euer eingebrachtes Guth/ zu sambt dem halben Hochzeit-Geschencke/so viel ihr dessen beweisen möchtet/ billig gezahlet. V. R. W. add. Brunnem. *Cent. 4. decis. 50.* ubi tale præjudicium affert: Zum 13. werden des Liquidati Witwen/Margarethen/ diejenige Hochzeit-Geschencke / so noch itzo in des Liquidati Verlassenschafft vorhanden / oder auch nach dessen Absterben von den Creditorn vereussert/ohne einigen Unterscheid/ von wem dieselben geschencket worden / zur Helffte zugeeignet/welcher derselben nach ihren noch vorhandenen Schmuck und andern Paraphernal-Stücken/auch ohne einiges Wiedersprechen derjenigen Creditorn, welche hier præferirt, billig abzufolgen seyn. Si verò impensis parentum sponsæ nuptiale convivium celebratum fuerit, earumque nomine dona nuptialia per conventionem in dotem data fuerint, tunc defunctô maritô, uxor omnia ac singula dona nuptialia repetit, idque ex verb. Const. cit. *Vel statutum aut consvetudo in contrarium sit*, cùm conventio det legem contractui *l. 1. §. 6. ff. depos.* Carpzov. *d. l. def. 10.* Et ratione horum donorum in dotem computatorum habet jus tacitæ hypothecæ in bonis mariti, ac mortuô eô præ reliquis Creditoribus anteriorem hypothecam non habentibus ea accipit Gail. 2. *Observ. 25. n. 10. Ord. Proc. Jud. tit. 43. p. 1. Const. 28. ibique* Moller. *n. 33.* Carpzov. *def. 63.* add. *Decis. noviss. 51.*

§ VIII. Sed *quid, si defunctô maritô ex donis nuptialibus nihil extet?* Qui dicunt, quod tunc nihil accipiat, fundantur (1.) in verbis Constitutionis: So viel darvon verhanden. Si igitur nihil residuum erit, etiam nihil accipiet, cum aliàs proverbium sit: Wo nichts ist/ hat der Keyser sein Recht verlohren *arg. l. 6. ff. d. dolo malo.* (2) quòd earum rerum, quæ sine dolô, vel culpâ consumtæ sunt, non haberi soleat ratio *l. 2. §. 2. ff. d. collat. bonor. l. 17. C. d. donat. inter vir. & uxor.* Hisce tamen non obstantibus eorum opinio videtur verior, qui statuunt, quòd licet omnibus donis nuptialibus consumtis, nihilominus eorum æstimatio pro dimidiâ parte ex bonis defuncti ab heredibus mariti, viduæ sit exsolvenda. Hinc rectius verba Constitutionis So viel darvon verhanden/ ita explicant, ut, quæ extent, illorum dimidia pars reddatur, quæ non extent, illorum æstimatio solvatur. Ratio decidendi inprimis illa datur, quod dona nuptialia pro dimidiâ parte hodiè inter bona uxoris dotalia recenseantur, uti suprà *cap. 2. §. 15.* demonstratum fuit. Jam verò ejusmodi bonis dotalibus consumtis licet, nihilominus tàm de Jure Communi, quàm Saxonicô æstimatio illorum è bonis mariti est exsolvenda. Hinc sponte sua sequitur idem in donis nuptialibus obtinere, cùm parium eadem sit natura *arg. l. 40. §. fin. d. acquir. vel omitt. possess.* Everhard. *loc. top. 14. n. 2.* Dan. Moller. *ad Const. 22. num. 3. & Semest. L. 2. c. 42. num. 3.* Brunnem. *Cent. 4. decis. 50. n. 4.* Berlich. *p. 3. concl. 32. num. 15.* Finckelth. *Obs. Pract. 65. n. 13. 14.* Nihil pro contrariâ sententiâ faciunt verba Constitut: So viel darvon verhanden/ cùm saniori sensu interpretanda sint. Quod attinet *l. 2. §. 2. ff. d. Collat. bonor.* loquitur illa de collatione, qui casus huc non est trahendus. *l. 17. C. d. donat. inter vir. & uxor.* contrarium potius decidit, & ad nostram sententiam trahenda est, cùm ibidem in fine expresse dicatur, quod consumta contra voluntatem uxoris restituere maritus teneatur Carpzov *l. c. def. 6.* Juxta *decis. Noviss. 51.* si omnia consumta sint, & nihil extet vidua nihil accipit, nisi per pacta, statuta & consvetudines aliud dispositum sit.

§ IX. *Oppignoratis* verò *donis nuptialibus à marito,* quær. *quis ea post mortem ejus luere debeat an vidua, an vero heredes mariti?* Et putamus tàm de Jure civili *per l. 17. ff. d. legat. 1.* quàm

Saxonicô, heredes mariti defuncti obstrictos esse, ut luant ea, quæ à marito ex donis nuptialibus ad uxorem pertinentibus oppignorata fuerunt Carpzov. *d.l.def.7.* Si tamen ipsa uxor ea oppignoraverit, vel cum ejusdem consensu à maritô oppignorata fuerint; tunc sanè non heredes mariti, sed ipsa uxor ea redimere tenetur. Moller. *L. 2. Semestr. c. 7.*

§. X. De *quantitate* autem donorum nuptialium si non satis constet, distingvendum, an Inventarium confectum fuerit, nec ne. Priori casu non est dubitandum, quin per illud satis probetur quantitas eorum *Decis. nov. 51.* cùm tamdiu pro Inventariô præsumatur, donec probetur contrarium *l. ult. §. 10. C. d. jure delib.* Si verò posteriori casu inventarium confectum non fuerit, nec etiam per testes quantitas illa probari queat, nec per schedulam à maritô conscriptam, vel saltem subscriptam *arg. cap.* von recognition und brieflichen Uhrkunden. Proceß Ordn. *in pr.* ibi Alle briefliche Uhrkunden Berlich. *p. 1. concl. 43. n. 6* tunc pars petens videtur admitti posse, si juramentô summam indicare velit. Cùm enim juxta Dd. debitô in genere probato, super quantitate debiti standum sit juramento Creditoris, quidni & illud hoc casu procedat. Carpzov. *l. c. def. 9.* qui taliter pronunciatum esse refert Anno 1632 So wird ihr die Helffte des Hochzeit-Geschencks/ so viel sie dessen bescheinigen und erweisen mag / ausgeantwortet/ und ufn Fall bemeldte Witwe / wie viel eigentlich des Hochzeit-Geschencks gewesen/nicht beybringen könte/wird Sie solches eidlich zuerhalten billig zugelassen add. Finckelth. *Observ. Pract. 65. num. 25.*

§. XI. Sunt tamen etiam casus, quibus vidua nihil planè de donis nuptialibus accipit, ut si (I.) portionem statutariam accipere malit. De Jure Civili, si maritus præmoriatur locuples, uxor verò laboret inopiâ, tunc illa, si velit, admittitur ad quartam totius hereditatis, tribus vel paucioribus liberis existentibus, quatuor verò vel pluribus liberis viventibus ad partem virilem, id est, quantam quisque liberorum accipit. *Nov. 117. c. 5.* Schneidevv. *ad pr. J. d. hered. quæ ab int. defer. sub rubr. d. success. inter vir. & uxor. n. 14.* ibique Harprecht. *n. 480.* Magn. Dn. Struv. *Exerc. 38. th.* Carpz. *J. F. const. 20. def. 15.* & si hoc casu portionem illam accipere velit.

lit, tunc utique & dimidiam suam donorum nuptialium partem conferre tenebitur Wesenb. *ad ff. d. collat. bonor. in fin. n. 4.* De Jure Saxonico, quia uxor marito succedens cum propriis liberis dotem illis ac reliqua bona conferre tenetur. Wesenb. *l. c.* sequitur suâ sponte, quòd etiam dona nuptialia conferre debeat, cùm illa sub bonis comprehendantur Carpzov. *p. 3. c. 22. def 12.*

§. XII. (II.) Si certam in pactis dotalibus sibi assignatam partem ex bonis mariti accipiat. Tunc enim nihil amplius, nisi partem illam petere valebit, cùm pacta strictè sint interpretanda. Et huc faciunt verba *Const. 22 p. 3.* Do aber in Ehestifftungen hiervon gewisse Ordnungen wären ꝛc. Carpzov. *l. c. def 12.* (III). Si uxor nobilis petat dotalitium, Morgengabam & cibaria domestica, dona præfata heredibus mariti defuncti relinquere cogitur. Sicuti enim vidua nobilis, si petit dotem illatam, simul Geradam, Morgengabam & Comestibilia petere nequit *gloss. art. 31 in verb.* Stirbt das Weib / ita quoque, si petat dotalitium, ad dotem & nuptialia dona non admittetur *Const. Elect. 42. p. 2.* ibique Moller. *n 1.* Wesenb. *p. 1. consil. 26. n. 26.* D Richter. *d. success. ab int. sect. 4. membr. 3. n. 65. 66.* Carpzov. *l. c. def 13.*

§. XIII. Habet autem uxor in bonis defuncti mariti ratione horum donorum *jus retentionis*, donec ei penitus de medietate illorum satisfactum fuerit. Cum enim illi non solùm pro dote, sed & pro aliis bonis illatis ac paraphernalibus jus retentionis concedatur, cur in donis hisce eidem hoc denegemus, cùm xenia illa bonis illatis omninò æquiparentur. *cit. const. 22. p. 3 in verb.* Wann aber nach des Mannes Absterben add. *const 25 p. 11.* Carpzov. *l. c. def. 14.* qui præjudicium hisce formalibus affert: So seyn desselben Erben euern Eheweibe solches ihr Einbringen / darzu Sie gekieset / aus des Verstorbenen bereitesten Haab und Güthern zu bezahlen / auch die Helffte des Hochzeit-Geschencks auszuantworten schuldig. Ehe und bevor solches geschicht / ist Sie des Juris retentionis in des vorigen Mannes Güthern zugebrauchen wohl befugt. V. R. W. add Brunnem. *Cent 5 decis. 69. n. 5.* Sed quid, *si heredes negent quantitatem donorum nuptialium, mulier autem quasdam res xenia nuptialia esse affirmet, heredes verò contradicant, quæritur, an durante processu relinquenda sit in possessione bonorum?* Et hoc utique affir-

affirmandum, cum verba Constit. 25. p. 2. expressè sonent: So lange biß Sie des ihrigen vergnüget/ nisi quid doli aut malitiæ ex parte mulieris adesse judex videat, aut heredes mariti offerant viduæ satisdationem, se id, in quô condemnati fuerint, soluturos. Tunc sanè eam ex bonorum possessione cedere debere autumamus. Moller. *ad d. Const. 25. p. 2. n. 7. 8.* Præterea si ab initiô eorum nomine datis fidejussoribus vel pignoribus cautum fuerit, tunc similiter viduæ jus retentionis denegamus. Weichb. *art. 24.* Hat Sie aber Bürgen dafür/ so darff Sie die Erben nicht mahnen/ weder in der Güte oder zu Recht/ so soll Sie die Gewehr räumen / und dem Gelubd der Bürgen folgen. Denn Gelubd und Willkührbricht allerhand Recht quoniam alias provisio hominis provisionem legis tollit. *l. f. C. d. pact. convent. l. pen. ff. quib. mod. pign vel hyp solv.* Idem planè dicendum de maritô, cui similiter ratione medietatis donorum dictorum jus retentionis competit in bonis defunctæ uxoris Moller. *d. l. n. 11. & 12.*

§. XIV. Quæstio est: *An maritus accusans civiliter uxorem de adulterio, retineat quoque xenia nuptialia?* Et communis Dd. opinio affirmat, vid. Beust. *p. 2. c 21. d. Jure Connub.* Mynsing. *Consil. 1. & 43.* Moller. *ad Constit. 21 p. 4. n. 3.* Rectius tamen negatur à Carpzov. *Pr. Crim. p. 2. qu. 64. n 19. seqq.* quia dona nuptialia inter bona uxoris paraphernalia numerantur, meritò quoque idem de iis dicendum, quod de paraphernalibus Paraphernalia autem de Jure Civili ob adulterium non amittuntur Carpz. *l. c.* Quod si enim sine expressâ lege nemo jure suo privandus est, & textus nuspiam bonorum paraphernalium mentionem faciunt, consequens sanè est, nec illa facilè amitti. Et hanc sententiam rectè defendunt Carpzov. *l. c.* Bocer. *de adult. c. 5 n. 35.* Berlich. *p. 4. concl. 29. n. 12.* Barbos. *ad l. 2. in pr. ff. solut. matrim n. 54.* Etiam de Jure Canonico paraphernalia bona non amittit, quicquid sentiat *gloss. in c. 4. X. d. donat. int vir. & ux. c. ex parte 10. x. d. consuet.* Bocer. *d. adult. c. 5. n. 15.* Aliud tamen dispositum de Jure Saxonico, quô maritus ob adulterium uxoris paraphernalia, & per consequens, etiam multò magis dona nuptialia lucratur, quippe quæ hoc in foro dotalibus quodammodò annumerantur Carpz *pr. crim. qu. 64. n. 28. & seqq.*

§. XV. Quid verò, si *quis uxorem ducat, quam postea ob stu-*

prum

prùm ante nuptias commissum, legitimè convictam, retinere recusa *ille dona nuptialia integra retinebit?* Et respondetur, maritum do: la omnia minimè lucrari, sed partem saltem dimidiam desl restituere teneri; Et sic in supremô Electoris Saxoniæ Consist & à Scabinis Lipsiensibus judicatum esse refert Carpzov. *l 2. J* *Consist. tit. 11. def. 199* ibi: So wird er der Ehe halben hiermi Ihr loßgezehlet. Er ist aber gleichwohl Beklagten ihr Einbri zusambt dem halben Hochzeit-Geschencke/uf vorgehende l dation zuerstatten und folgen zu lassen schuldig. V. R. W. *pr. Crim. p. 2. q. 63. num. 69.* ibi: aber dasjenige / das C. S i Manne am Ehegelde und sonsten zugebracht / hat sie sich g ten Sachen nach/weil Sie nicht Ehebruchs halber / sonderr gen ihres begangenen Betrugs und Untreu von ihren Mann schieden wird/nicht verlustig gemacht.

§. XVI. *Sin* autem *per divortium fuerit solutum matrimo* distingvendum erit, an mulier, an verò maritus causam di dederit. Quod si mulier per malitiosam desertionem cau præbuerit divortio, expeditum omninò est, hodiè illam nih donis istis lucrari, cum se indignam reddiderit illis, sed mari la integra retinebit Matth. Berlich. *p. 4 concl. 29. n. 20.* Car *Pr. Cr. qu. 64* Quod si verò maritus malitiosâ desertione div ansam dederit, uxor non tantùm dotem & propter nuptias c tionem, quamvis aliàs neque pactô, neque lege vel statuto u ipsam prædicta donatio propter nuptias pertineat *l. 8. §. 4.* *d. Repud. Nov. 117. c. 9. & Nov. 134. c. 10.* Vicent, Hond. *vol* *Consult. 48. n. 5.* Berlich. *p. 4. conclus. 29. n. 25.* Matth. Coler. *dec. 176. n. 44.* Carpzov. *p. 4. const. 21. def. 3* sed etiam dona n lia pro dimidiâ suâ parte ex bonis mariti repetit, cùm illa ali dimidiâ parte jure dominii habeat.

CAPUT V. ET ULTIMUM

DE

AFFINIBUS ATQUE CONTRA-RIIS.

S

§ I. Affinia doni nuptialis sunt omnes donationes, quæ fiunt intuitu nuptiarum; differt tamen ab iis omnibus II. Affinia doni nupt. sunt munera illa, quæ uxori tempore puerperii donantur. Non tamen pecunia lustrica III. Dona quæ uxori tempore nundinarum zum Jahrmarckt/ *vel die natalitii* zum Geburthstage/ *vel discessus* zum valet, *vel die nativitatis Christi* zum H. Christ *offeruntur, IV. Aliud dicendum de rebus quæ uxori per legatum &c. donatæ sunt V. Contraria recensentur, utpote sunt dissolutio sponsaliorum VI. Proponitur casus VII. Revocatio VIII. Q. an etiam aliæ admittantur causæ ingratitudinis præter quinq; enumeratas? IX Clauditur dissertatio.*

§. I.

AFfinia donorum nuptialium paucula adhuc adjicere lubet. Possunt autem ea esse (I.) Omnes illæ donationes, quæ fiunt intuitu vel occasione nuptiarum, de quibus supra *c. 1. §. 8.* dictum est. Differt autem donum nuptiale nostrum ab iis omnibus haud parum. Sic (α.) differt à donatione propter nuptias, quæ fit à sponso sponsæ ob dotis securitatem, ut nimirùm mulieri magis sit cautum de dote matrimonio solutô recuperanda *l. f. §. sancimus C. d. donat. ant. nupt. Nov. 61. c. 1.* quod secus est in donô nuptiali, cùm illud fiat à propinquis & extraneis novis sponsis conjunctim ex merâ liberalitate (β.) differt à Sponsalitiâ largitate, quod hæc fiat inter ipsos novos sponsos propter spem futuri matrimonii, amoris & benevolentiæ conciliandæ gratia Bachov. *ad §. 3. J. d. donat.* Donum verò nuptiale fiat ab invitatis convivis benevolentiæ solius contestandæ gratiâ, cùm votô omnigenæ felicitatis. (γ.) à Morgengabâ sive Morgenatica, quæ uti supra *Loc. cit.* dictum in pretium amissæ virginitatis dari solet, atque à solô marito secundô nuptiarum die uxori præstatur. Wehner. *Observ. Pract. voc.* Morgengab. Myler ab Ehrenbach. *in Gamol. pers. Imper. illustr. c. 15. seqq.* quod secus est in donô nuptiali, de quo nos agimus (δ) à dote ipsâ, quod hæc à sponsæ parentibus vel aliis eorum nomine ad facilius sustinenda matrimonii onera præstetur *l. 20. C. d. jur. dot.* Donum autem nuptiale, ut jam dictum benevolentiæ saltem contestandæ causa datur. Denique (ε.) ab arrha sponsalitiâ, quæ datur non ab invitatis convivis, sed ab utro-

que novorum conjugum in symbolum, tesseram & probati
sponsaliorum contractorum

§. II. Porrò (II.) affinia doni nuptialis quodammod
munera illa, quæ uxori tempore puerperii im Kindbette ode
Wochen/ uti quibusdam locis obtinet, donantur. In acq
ne verò illorum, hîc iterum, uti suprà monitum c. 2. ad in
nem ac mentem donantium respiciendum est. Illi enim,
que marito atque uxori donare voluisse præsumantur; hinc
etiam illa inter eos esse communia ac dividenda statuimus.
runtur enim puerperæ in signum benevolentiæ atque læti
partum recenter natum, & eô ipsô etiam ad maritum sp
adeoque utrique conjugum secundùm mentem donantium
tum censetur. Aliud interim dicendum de pecuniâ lustric
tengeld) quæ non parentibus, sed infanti donata censetur, ac
à nostratibus in peculium quasi castrense infantis numeratu
circò etiam à Patre in alium, quàm infantis, cui donata, usu
verti nequit, prout respondit *Constit. Supr. ap.* Carpzov. *J. C*
libr 2. def. 172 verbis Darneben N. aufzulegen / daß er das
geld/ so nicht seine/ sondern des Kindes/ wiederumb annehme
zu anderer Anordnung nicht Ursach geben soll. Itaque pa
hac pecuniæ administratione tantummodò se habet, ut tuto
timus, nec sibi in illa dimidiam ususfructûs partem tribuere
Quamvis enim hæc pecunia plerumque hâc fini tradatur, u
eò largiora alimenta præbere parentes infanti queant, aut u
in usum ac vestimenta ejus cedat: Attamen, quoniam paren
naturæ necessaria partui procurare est adstrictus, atque hoc
nativum signum administrati baptismi præ se ferat; Igi
communi totius Germaniæ observantiâ (utut hoc nesciat J
vile) usumfructum, uti aliàs in peculiô quasi Castrensi, P
non accipit, sed infanti de eadem, quomodocunque velit, d
nere licet.

§. III. (III) Dona, quæ uxori tempore vel nundinarum
Jahrmarckte / vel die natalitii zum Geburthstage / vel disc
zum Valet, donantur. Hæc iterum utrique conjugi comm
esse dicimus. Offeruntur enim uxori intuitu administrat
rerum familiarium. Administratio autem illa pertinet ad res

n

nomicas, quas uxor marito præstare tenetur *arg. l. 48. ff. d. oper. libert.* ideoque donantes ad maritum quoque respexisse dicendum est. *arg. l. 7. & 8. ff. pro soc.* Munera enim uxori respectu mariti ejusque operarum donata censentur. *arg. Auth. In donatione C. d. secund. nupt.* Quæcunque autem alterius intuitu & gratiâ in alterum conferuntur, perindè habentur, ac si ab illô ipso, cujus respectu hic accepit, hæc consecutus fuisset *l. 19. §. 1. ff. d. pecul. l. 10. §. 6. d. vulg & pup. substitut.* Menoch. *l. 3. præsumt. 28. num. 1.* Joh. Garz. *d. conjug. acq. n. 101.* Dn. Carpzov. J. F. *p. 3. c. 25. def. 14. n. 4.* ubi præjudicium hisce formalibus refert: Es wird aber der Witben/ woferne Sie zu ihrem Einbringen kieset/ alles dasjenige &c. &c. ihr auch zur Danckbarkeit in Erwegung und Ansehung ihres Mannes geleisteter Dienste und Mühwaltung geschencket worden / billig entrichtet und ausgehändiget V. R. W. Idem planè dicendum de iis donis, quæ uxori Nativitatis Christi die ab aliis offeruntur, was der Frauen zum heilgen Christ oder Neuen Jahr geschencket wird.

§ IV. Sed hîc quoque aliud dicendum de iis rebus, quas uxor constante matrimoniô per legatum, hereditatem, fideicommissum & mortis causâ donationem &c. accepit. Hæ enim pro dimidiâ parte non cedunt marito, sed bonis paraphernalibus uxoris annumerantur. Ac proindè mortuò maritô uxori præ omnibus Creditoribus, si adhuc extent, restituendæ veniunt, non quidem jure prælationis, sed jure dominii, quô repetens bona sua omnibus, etiam privilegiatis Creditoribus antefertur *l. 7. §. 2. ff. depos. l. 8. C. ad exhib.* Bachov. ad Treutl. *Vol. 2. disp. 24. v. 7. lit. b. vers. aut apud maritum &c. & lit. g. vers. ult.* Carpzov. *l. c. p. 1. const. 28. def. 86. n. 7.* Idem statuendum de aliis bonis, quæ mulieres operis suis artificialibus paraverunt, & posteà maritis tradiderunt, ut si mulier aliquid v. g. ex Chirurgiâ vel aliâ industriâ opera acquisivit, veluti si obstetricum munere functa sit, (quæ scil. curam gerit mulierum prægnantiû *l. 1. ff. d. ventr. inspic.* de quâ *vid. l. 9. ff. ad L. Aquil. l. 1. §. 1. 2. ff. d. extraord. cogn. l. 2. ff. d. Carb. Edict.* quod officium publicum contra *l. 2. ff. d. R. J.* fœminis est concessum, cum fœmineo judiciô optimè expediatur. Mart. Benkendorff. *ad d. l. 2.*

 fall.

fall.2.membr.1.p.2.p.106.) vel per artem sericam aliquid lu-
rit, hocque postea marito dederit. Hæc de affinibus.

§. V. Dono nuptiali *contraria* maximè est Dissolutio
salsiorum. Nuptiis enim haud secutis, etiam nulla erun
nuptialia *arg. §. penult.* ibi: *nec dotis nec donationis exaction*
sit Inst. d. Nupt. Dissolvuntur autem sponsalia de præsenti n
ex causis gravissimis, & plerumque ex iis, quibus ipsum mat
nium dissolvitur. Tales autem sunt (I.) subsecuta aut etiam
cessa & legitimè convicta *fornicatio* tàm ratione sponsi quàm
sæ Carpzov. *Jpr. Cons. L. 2. tit. 10. def. 188.* Cypræ *d. Sponsal. c*
55. 56. Quanquam ratione sponsi sponsalia minimè dissolvi
maverim, etiamsi sponsa sponsum convincere queat, eum
Sponsalia Veneri deditum fuisse & sese libidinibus contam
modò post sponsalia contracta castam vitam instituat. Cyp
§. 57. n. 2. (II) *furor*, cùm furiosus neque judicium neque v
tatem habere præsumatur. Et quis non abhorreat ab ejus
svetudine, qui furere cœpit, cùm nunquam ad sanam me
redire præsumatur, ut ait JCtus. Cypr. *d. l. §. 59. n. 1.* Carp
def. 182. (III.) *atrox delictum*, ut est homicidium dolosum, v
cium, parricidium aut latrocinium Cypr. *d. l. §. 79. n. 1. 2.* C
l. c. def. 177. 178. seqq. non verò causa sufficiens dissolutionis sp
liorum est furtum, cum nec ob illud matrimonium dissolvi p
Carpz. *5. Resp. 115.* D. Strauch. *Diss. 2. th. 8.* furtum intellige illu
quô scilicet sola relegatio irroganda venit. Carpzov. *Jpr. C*
l. c. def. 178. (IV.) *Morbus* contagiosus & desperatus, quales
scabies Gallica seu Neapolitana, epilepsia vel comitialis mo
phrenesis, paralysis &c. Cum enim ea sit morborum illorum
pitudo & vehementia, ut alter alterius congressum refugiat &
horrescat, meritò audiendus est is, qui à promissione discede
pit, si quidem nulla corporum communicatio accessit Cypr. *d.*
66. Carpzov. *l. c. def. 180.* Interim tamen propter morbum diu
num, quô alteruter contrahentium laborat, dummodò sana
sit, sponsalia minimè dissolvi posse videntur. (V.) *Vitium corp*
quod deformitatem insignem affert, v. g. si cui nasus
cidatur, vel oculi exsculpantur *c. quemadmodum 25. X. d.*
jur. vel si quis claudus, surdus vel mutus fiat, præsertim,

nitatis spes nulla reliqua sit. Carpzovius, *loc. cit. defin.* 181. (VI.) *Inimicitiæ* irreconciliabiles, implacabiles & talem alienationem animorum, quæ omnem omninò reconciliationem recusat, secum ferentes v. g. si dicant partes: Sie wolten lieber Todt seyn / als einander Heyrathen / Sie könten nicht bey einander leben. *c. requisivit x. d. sponsal.* Quid enim conjugio magis repugnat, quam odium & malevolentia, quod amore & benevolentiâ conciliari oportet? Atque hoc eò magis procedit, si non modò sponsa adhuc teneræ est ætatis, vix viripotens, & ab utroque parentum variis persuasionibus metuque reverentiali ad assensum commota fuerit, sed & si Parentes ipsi in consummationem matrimonii consentire nolint. Sic Domini Scabini Jenenses anno 1613. ita pronunciarunt: Ob gleich alle die von der Braut und ihrem Vater angebrachte motiven / und nach beschehener reconciliation vergegangene Händel an sich selbst der Wichtigkeit und Erheblichkeit nicht sind / daß sie eine zu recht beständiger weisse geschlossene Ehe hindern oder auffheben können. Dennoch aber / weil euren andeuten nach die abermahls gesuchte und tentirte Güte / deßwegen ihr allein möglichen Fleiß angewendet / nicht statt finden wollen / noch die Gemüther gewonnen werden können / auch hierbey eine solche Verbitterung / und tieff eingewurtzelter Unwillen sich erzeiget / daß alle Hoffnung künfftiger reconciliation vergebens / und verlohren geachtet wird / auch so die Parteyen gleich mit Gewalt zusammen gezwungen werden solten / hieraus ein sehr gefährlicher und unglücklicher Ausgang zubefahren / und dadurch zu allerhand Ungelegenheit Ursach und Anlaß gegeben werden möchte / gestalt auch der Bräutigam selbst endlich / nachdem er vernommen / wie hoch und theuer und vermessentlich diese Ehe von der Braut Vater und Braut selbsten vermaledeyet worden / und dahero er einen sehr schlechten success zuhoffen / dieß Werck auff der Herrn Consistorialium Erkäntniß gestellet / und auff allen Fall / daß er die Ehetrennung auch wohl seines Theils / jedoch auff gewisse Bedingung geschehen lassen könte / sich erkläret: Als kan dißfals bey solcher der Sachen beschaffenheit und dabey befindlichen Umbständen die Ehescheidung wohl statt finden und nachgegeben werden. Fibig. *Coll. Leg. publ. Exerc. 2. Scrutin. qu. 2.*

Cypr. *l. c.* §. *82.* Carpz. *d. l. def.* 176. ubi recedit à senten
quam de endit in Jurispr. *for. 4. p. 24. def. 16.* D. Richter. *p.*
cis. 8. D. Struv. *Exerc. 29. th. 14.* qui præterea nihil intereſſe p
an vitia inter cauſas jamjam adductas recenſita, callidè diſſ
lata fuerint ante ſponſalia contracta, an poſt contractum ſu
venerint, quoniam nuptiæ nondum obtinuerunt ſuum eſſen
conſecutivum, np. conjunctionem corporum, quod tamen
Canonicum quam maximè ſecundum inſtitutionem divinam
inſolubilitatem partium prætendit, ut nimirum factæ ſint una
ro.

§. VI. Quæritur hinc: *Si quis eo tempore, quô de matri*
nio agebatur, donum aliquod obtulerit Sponſo aut ſponſæ;
illud poſſit repetere, ſi ſponſalia diſſoluta fuerint, & matrimon
haud ſecutum? Et diſtingvimus. Aut enim expreſsè dixit, ſe p
pter hoc donare, ut ſit doni nuptialis loco; & nullum eſt dubi
quin repetere poſſit condictione nimirùm causâ datâ causâ
ſecuta. Sed quid ſi cauſam illam donationis non adjecerit, c
notante Brunnem. *ad l. 2. C. d. donat. ant. nupt. in fin.* cauſæ do
tionis rarò ſoleant allegari, quid in dubiô dicendum? Gloſſa
c. 2. ut & alii Dd. diſtingvunt, utrum donatum repetatur co
ctione cauſa datâ, causâ non ſecutâ, an verò condictione ſine c
sâ; priori caſu repetitionem ceſſare aſſerunt, quoniam condic
ni cauſa data, cauſa non ſecuta, minimè locus ſit, niſi cauſa ex
matur, & quod voluntas in mente retenta nihil operetur *l. 7.*
condict. cauſ. dat. l. 3. §. 7. ff. eod. poſteriori verò caſu repetitio
locum habere. Brunnemannus quidem *ad d. l. 2. C. d. donat.*
nupt. ſtatuit, quòd donatio ab aliquo novis ſponſis eô tempore
cta, quo de matrimoniô agitur, in dubio ob cauſam nuptia
facta cenſeatur, adeoque nuptiis haud ſecutis donator repe
donatum, pro ſe habeat juris præſumtionem, quod non ſimplic
rem donaverit, ſed intuitu matrimonii *arg. l. 25. ff. d. probat.*
tamen, cum in *d. l. 2.* ſpecialiter hoc requiratur, ut cauſa expri
tur, proindè pro ſimplici donatione tàm diu ſtandum, donec c
trarium probetur.

§. VII. Præterea dono nuptiali contrariatur *Revocatio*, q
tamen hîc non facilè conceſſerim, præſertim, ſi iſta donatio pe

cta fuerit, & donum exigui admodum, quod hodiè plerumque fieri solet pretii sit. Accidit tamen aliquando, ut non minùs quàm alia donatio revocari queat, si fortè donatarii erga donatorem ingrati existant. *arg. l. ult. C. d. revoc. donat. & §. 2. J. d. donat.* Idque non immeritò, cùm satis injustum sit, injuriam pati ab illis, in quos beneficia collata, cum multò magis liberalitas donantis ad obsequia inclinare, quam ad insolentiam donatarios erigere debeat *l. 1. C. d. revoc. donat.* Causæ autem ingratitudinis legibus definitæ quinque numerantur. in *d. l. ult. C. d. revoc. donat.* quas sequentibus versiculis, licet non adeò comtis, inclusas legimus:

Quinque modis perdo mihi quæ donata fuere,
Infero si damnum graviter donantis in are
Si per me sit huic atrox injuria facta.
Et sua persona naturali vulnere tacta.
Quando suæ vitæ crudeliter insidiabor,
Ingratum factum dic me sic fregero pactum

§. VIII. An verò etiam ob alias ingratitudinis causas æque graves ac graviores donum nuptiale revocari possit? non adeò expeditum est. Pro negativa C. *J. Arg. ad tit. d. Donat. d. 21. n. 1.* Molina *Disp. 281. n. 8.* Strauch. *Diss. 8. d. 29.* Carpz. *p. 2. c. 12. def. 31.* Philip. *Us. pr. Inst. l. 2. ecl. 38.* pugnant Affirmativam tenent Gomes *tom. 2. var. resol. l. 2. c. 4. n. 14.* Clar. *lib. 4 sent. §. donatio quæst. 21. n. 2.* Bachov. ad Tr. *vol. 2. disp. 19. d 7. lit. t. D.* Struv. *Exerc. 40. d. 15.* Nobis de rigore Juris negantium opinio verior videtur, propter expressa finalia verba *d. l. ult* ibi *ex his enim tantummodò causis* &c. Si tamen rem æquitate ac rationibus metiri velimus, vix est ut hactenus recedamus planè ab istâ DD. plures causas admittentium sententia. Tandem revocari quoque donum illud potest, si immodicum sit, & tantum, ut legitima heredibus donatoris non sit salva *arg. l. 2. & 3. C. d. inoff. donat.*

§. IX. Et hæc fuêre, quæ de donis nuptialibus in medium afferre visum fuit. Addi quidem potuissent plura, sed propter chartæ angustiam, cui pepercimus, longiores esse noluimus. Vale interim, L. B. & hæc pro ingenii modulô posita benevolentiæ tuæ calculo prosequere, nobisque favorem tuum in posterum conserva.

TANTUM!

SCAZON.

HIs nempe claris fructibus labor gaudet
Non inter unquam ruptus! hosce declinans
A pigriorum desidi situ longè,
Prognata cœlo proniore mens, fœtus
Desideratos publicam edit in lucem!
Matinæ apis modôque, Fautor, ac more
Flores amœno floridi optumos juris
Carpsisti ab hortô, plurimo quod hoc scriptum
Labore collectum probat satis. Perge
Amœniores inde colliges olim
Fructûs Tibi, queîs Diva Te coronabit
Themis, clues dum Patriæ decus terræ
Operæque largô Tete fœnore ornabit:
Verâ Tibi, *Keyslere*, quod precor mente

PRÆSES.

SIc quoque DONA TIBI exhaustos post mille lab
Effusâ dextra porriget alma Themis:
Hæc TE præclarè sublimibus inseret astris
Qui sacra Pegasei Numina fontis amas

BERNHARD Pfretzschner L.L. ST

CUm *tribus* alma *duos* fovit nos GERA per *annos*
Unà colentes Sacra Musarum piè
Hactenus heic ambos Clariô sub Apolline largas
Salana vidit per *duas vindemias*
Semper honoratas struxisti sedulus aras,
Cultu Vacunæ denegatô, Strenuæ.
Hinc varii specimen venit hoc insigne laboris,
Scriptum eruditum Nomen æternans Tuum.
Grator & ingressô pergentem tramite sat TE
Dignô ominor, Themin statuturum locô

*Quod Nobilissimo Dn. Keyslero, amic
intimo atq; exploratissimo sincerâ mente adprecatur.*

DAVID Wendler. Neost. Var, S, S. Theol. S